

HØRINGSNOTAT

Tap av førerett ved illeggelse av straff for ruspåvirket kjøring og brudd på pliktavholdsregelen

1. Bakgrunn

1.1 *Endringer i vegtrafikkloven relatert til ruspåvirket kjøring*

Endringene i vegtrafikkloven §§ 22, 31 og 33 som ble vedtatt ved lov 17. desember 2010 nr. 91 vil gi bedre samsvar mellom reglene om alkoholpåvirket kjøring og reguleringen av kjøring påvirket av andre berusende eller bedøvende stoffer enn alkohol. Det innføres lave lovfastsatte påvirkningsgrenser basert på tilsvarende nulltoleranseprinsipp som for alkoholpåvirkning og innføres straffeskjerpende utmålingsregler også for narkotikapåvirket kjøring, blant annet. Straffeutmålingsreglene for alkohol og annen rus er forenklet, og endringen i vegtrafikkloven § 33 nr. 1 annet ledd hjemler tap av førerett ved straff for lavpåvirket kjøring for personer med føreretten på prøve.

Lovendringene nødvendiggjør endringer i tapsforskriften for å gjennomføre prinsippet om likebehandling av kjøring under påvirkning av alkohol og av andre berusende eller bedøvende stoffer fullt ut. Sentrale spørsmål relatert til tapsforskriften ble derfor også drøftet i arbeidsgrupperapporten «*Kjøring under påvirkning av andre rusmidler enn alkohol. Forslag til endringer i vegtrafikkloven*», som ble avgitt til Samferdselsdepartementet 19. mars 2009 og sendt på høring 30. mars samme år.

I Prop. 9 L (2010-2011), Kapittel 6 *Tap av føreretten som følge av straff for ruspåverka kjøring*, har Samferdselsdepartementet redegjort for høringsinstansenes syn og departementets vurderinger. Samferdselsdepartementet viste også til at Justisdepartementet er ansvarlig for tapsforskriften, og har blitt orientert om behovet for endringer i tapsforskriften som følge av lovforslaget. Justisdepartementet og Samferdselsdepartementet har videreført dialogen om utforming av de detaljerte reguleringsforslagene som nå sendes på høring.

For øvrig vises det til Samferdselsdepartementets høring 3. februar 2011 av rapport fra faglig rådgivningsgruppe og forslag til ny forskrift om faste grenser for påvirkning av andre berusende eller bedøvende stoffer enn alkohol m.m. Forskriften skal etter planen fastsettes i løpet av høsten 2011 og tre i kraft 1. januar 2012 sammen med de vedtatte endringene i vegtrafikkloven relatert til ruspåvirket kjøring. Justisdepartementet tar sikte på at korresponderende endringer i tapsforskriften kan settes i kraft samtidig. På bakgrunn av de forutgående drøftelsene i arbeidsgruppens rapport og i Prop. 9 L (2010-2011) er det nå, med noen få unntak, i første rekke spørsmål om hensiktsmessig metodikk for henvisning til de fastsatte straffbarhetsgrensene for påvirkning av annet berusende eller bedøvende middel enn alkohol.

1.2 Vegtrafikkloven ny § 22b om pliktmessig avhold

Lov 16. juli 1936 nr. 2 (avholdspliktloven) er vedtatt opphevet, og bestemmelsen om avholdsplikt for den som fører motorvogn i stilling eller yrke som medfører befordring av personer og gods er vedtatt overført til vegtrafikkloven ny § 22b, jf. Ot.prp. nr. 39 (2005-2006), Innst. O. nr. 36 (2005-2006) og Beslutning O. nr. 46 (2005-2006).

De vedtatte lovendringene er ikke trådt i kraft i påvente av tilhørende endring i tapsforskriften. Samferdselsdepartementet og Justisdepartementet har vært i dialog om fremgangsmåten, og er enige om forslaget og om å sende dette på høring nå slik at også vegtrafikkloven ny § 22b om pliktmessig avhold kan settes i kraft 1. januar 2012. Opprinnelig var forslaget planlagt omfattet av en etterfølgende høring av flere forslag til oppdatering av tapsforskriften.

2. Forslag til endringer i tapsforskriften § 3-1 om lavpåvirkning

2.1 Gjeldende rett

Tapsforskriften § 3-1 lyder:

§ 3-1. Vegtrafikkloven § 33 nr. 1 andre ledd – overtredelse som nevnt i vegtrafikkloven § 31 andre ledd bokstav a

Føring av motorvogn med alkoholkonsentrasjon i blodet på 0,4 promille eller lavere eller en alkoholkonsentrasjon i utåndingsluften på 0,2 milligram eller lavere per liter luft, skal normalt ikke medføre tap av førerrett. Dersom det foreligger skjerpende omstendigheter som nevnt i annet ledd, bør det fastsettes en tapsperiode for 3 til 6 måneder.

Har alkoholkonsentrasjonen under kjøringen vært fra 0,4 til og med 0,5 promille i blodet eller fra 0,2 til og med 0,25 milligram per liter luft i utåndingsluften, bør tap av førerrett fastsettes til minst 6 måneder, jf. vegtrafikkloven § 33 nr. 1 første ledd. Ved skjerpende omstendigheter som f.eks. dårlig sikt og vanskelige kjøreforhold, fartsovertredelser og uaktsomme forbikjøringer skal en lengre tapsperiode fastsettes.»

Etter første ledd skal straff for føring av motorvogn med 0,4 promille eller lavere normalt ikke medføre tap av førerrett. Annet ledd fastslår at når alkoholkonsentrasjonen var mellom 0,4 promille til og med 0,5 promille, bør tap av førerrett fastsettes til minst 6 måneder. Tapsforskriften uttrykker likevel at reglene i § 3-1 første og annet ledd bare gjelder som et utgangspunkt – skjerpende eller formildende omstendigheter kan gi grunnlag for en strengere eller mildere reaksjon i relasjon til tap av førerrett.

2.2 Departementets vurdering

2.2.1 Tap av førerrett ved påvirkning mellom 0,4 og 0,5 promille?

Justisdepartementet foreslår å utvide hovedregelen i § 3-1 første ledd om at føring av motorvogn med alkoholkonsentrasjon i blodet på 0,4 promille eller lavere normalt ikke

skal medføre tap av førerett. For det første slik at det også henvises til straffeutmålingsgrensene for påvirkning av andre berusende eller bedøvende stoffer, jf. endringene i vegtrafikkloven § 22, jf. § 31. For det andre slik at hovedregelen også vil omfatte føring av motorvogn med påvirkningsgrad mellom 0,4 og 0,5 promille eller tilsvarende. Som en naturlig konsekvens foreslås dermed også § 3-1 annet ledd, første setning, om tap av førerett for minst 6 måneder ved alkoholkonsentrasjon i blodet fra 0,4 til 0,5 promille, fjernet.

Forslaget er i tråd med anbefalingen fra arbeidsgruppens flertall. Av Prop. 9 L (2010-2011) kapittel 6.3.1 fremgår at flertallet ga uttrykk for at man fant det uheldig at så vidt marginale forskjeller i påvirkningsgrad skal være avgjørende for om førerkortet skal inndras eller ikke. *«Det vert vidare trekt fram at prinsippet nedfelt i tapsforskrifta § 3-1 ikkje vil vere direkte overførbart på tilfella av køyring påverka av andre stoffer enn alkohol, ikkje gir grunnlag for, med tilstrekkeleg presisjon, å fastslå dei marginale forskjellane som gjer seg gjeldande i påverknadssiktet 0,4 – 0,5 promille».*

Flertallet viste også til Ot.prp. nr. 26 (1999-2000) om endringer i vegtrafikkloven, s. 22: *«Den fare for uhell som skapes ved en promille under 0,5 er relativt liten i forhold til faren når promillen er høyere. Dette er foran brukt som argument for at straffen i utgangspunktet bør være bøter, og det vil også være relevant ved vurderingen av om førerkortet bør inndras.»*

Som det fremgår av Prop. 9 L (2010-2011), kapittel 6.4, fikk forslaget ikke støtte hos høringsinstansene ATL, NAF, Politiets Fellesforbund, Trygg Trafikk og MA. Heller ikke Samferdselsdepartementet støtter forslaget om å oppheve regelen i tapsforskriften § 3-1 annet ledd første setning. En oppheving vil etter Samferdselsdepartementets syn kunne bli oppfattet som en liberalisering, noe som vil være feil signal å sende. Dersom analyseresultatet, eventuell sakkyndigerklæring og andre omstendigheter i saken gir grunnlag for å slutte at påvirkningen er i sjiktet fra 0,4 til 0,5 promille, så bør tap av førerett kunne fastsettes til minst 6 måneder.

Forslaget fikk samtidig gehør hos Advokatforeningen, NLF, TL, DRK, Aust-Agder tingrett, Norges Taxiforbund, NMCU, Politidirektoratet og Riksadvokaten. Justiskomiteen mener at straff for kjøring i lavpåvirket tilstand ikke i utgangspunktet skal føre til tap av føreretten, jf. Innst. 105 L (2010-2011).

Det bærende prinsippet i tapsforskriften er at tilfeller med lik påvirkningsgrad bør behandles mest mulig likt. Justisdepartementet er for så vidt enig med Samferdselsdepartementet i at forslaget om å fjerne hovedregelen om tap av førerett for påvirkningssjiktet 0,4 til og med 0,5 promille vil kunne *oppfattes* som en uønsket liberalisering. Det er mulig å likebehandle alkoholpåvirkning og påvirkning av andre berusende eller bedøvende stoffer ved å basere seg på konkrete vurderinger av påvirkningsgrad, men det bør legges vekt på å sanere reguleringer med administrative konsekvenser som *rent faktisk* ikke synes å stå i forhold til den

trafikksikkerhetsmessige effekten. Dertil kommer at forslaget om å fjerne den generelle regelen om tap av førerett for påvirkning i sjiktet 0,4 – 0,5 promille eller tilsvarende må ses i sammenheng med forslagene i punktene 2.2.2 og 2.2.3 om å skjerpe regelverket for tap av førerett ved lavpåvirkning under omstendigheter forbundet med spesiell trafikkfare, jf. også vedlagt utkast til endret tapsforskrift.

2.2.2 Tap av førerett ved ruspåvirket kjøring under skjerpende omstendigheter

Domstolene bør fortsatt kunne fastsette tap av førerett ved illeggelse av straff for lavpåvirkning mellom 0,2 og 0,5 promille eller tilsvarende når det foreligger skjerpende omstendigheter. Departementet foreslår å slå sammen gjeldende regulering i § 3-1 første ledd annen setning og annet ledd annen setning om tap av førerett ved skjerpende omstendigheter, og slik at tapsperioden bør fastsettes til minst 6 måneder. Dermed skjerpes tapsperioden for påvirkning på, eller tilsvarende, 0,4 promille eller lavere, som etter gjeldende rett kan medføre en tapsperiode på 3 til 6 måneder.

Forslaget om å opprettholde særreguleringen for kjøring med lavpåvirkning under skjerpende omstendigheter innebærer at de klart trafikkfarlige forholdene likevel vil kunne medføre tap av førerett. Forslaget underbygger koblingen mellom ruspåvirket kjøring og konkrete skjerpende omstendigheter, slik at man langt på vei vil styrke de allmenn- og individualpreventive momentene i forhold til straff for lavpåvirkning. Samtidig ivaretas det grunnleggende hensyn bak tapsinstituttet, som er å ta trafikkfarlige førere ut av trafikken.

2.2.3 Ruspåvirket kjøring i prøveperioden

Etter den vedtatte endringen fastslår vegtrafikkloven § 33 nr. 1 annet ledd eksplisitt at dersom straff ilegges for lavpåvirket kjøring i prøveperiode, fastsettes tap av førerett med inntil ett år. Dette i samsvar med anbefalingene fra arbeidsgruppens flertall. Behovet for særregulering for gruppen førere med føreretten på prøve ble grundig drøftet ved behandlingen av arbeidsgruppens rapport og Prop. 9 L (2010-2011), jf. også Innst. 105 L (2010-2011). Justisdepartementet viser til at det er klart at den vedtatte lovendringen må følges opp med nærmere regulering av tapsperioden for sjåfører i prøveperiode i tapsforskriften, og går derfor ikke inn på grunnlaget for en slik regulering i dette høringsnotatet.

Vegtrafikkloven § 33 nr. 1 annet ledd angir den ytre rammen for tapsperiodens lengde. Arbeidsgruppens flertall foreslo en nærmere regulert tapsperiode fra tre til seks måneder. Justisdepartementet er i samråd med Samferdselsdepartementet kommet til at tapsperioden for føring av motorvogn i prøveperioden med en påvirkningsgrad på 0,2 til og med 0,5 promille, eller tilsvarende straffbarhetsgrense for påvirkning av annet berusende eller bedøvende middel, bør være den samme som når det foreligger situasjonsbestemte skjerpende omstendigheter. Det vil si at den bør fastsettes for minst 6 måneder. Domstolene skal imidlertid ha mulighet til å anvende et visst saklig skjønn ved vurderingen av tap i slike saker, jf. ordet “bør” i vedlagte utkast til § 3-1 annet ledd.

2.2.4 Særlig om «kombinasjonsrus» og vurdering av nedre sjikt for rus

I de tilfeller hvor det avdekkes såkalt kombinasjonsrus (flere stoffer eller alkohol/en eller flere stoffer) legger vi til grunn at det som utgangspunkt må foretas en konkret vurdering av personens totale påvirkningsgrad, også for de enkelttilfellene som er i sjiktet 0,2 til 0,5 promille. Med andre ord vil en persons totale påvirkningsgrad kunne vurderes til over eksempelvis 0,5 promille eller tilsvarende straffbarhetsgrense for andre berusende eller bedøvende midler, selv om konsentrasjonen for de enkelte rusmidler isolert sett ikke overstiger denne grensen.

Videre kan det anføres at tap av førerett i lavpåvirkningssjiktet i og for seg skjerpes fordi straff for kjøring i påvirket tilstand tilsvarende 0,2 promille også kan medføre tap av førerett i den konkrete sak, i motsetning til dagens system hvor tap av førerett kun er aktuelt for tilfeller mellom 0,4 promille til og med 0,5 promille. Dette vil spesielt være relevant for unntakstilfellene som beskrevet i pkt. 2.2.2 og 2.2.3.

3. Forslag til endringer i § 3-2 om påvirkning over 0,5 promille

3.1 Gjeldende rett og vedtatte endringer

Tapsforskriften § 3-2 gir nærmere regler om hvor lenge tap av førerett skal idømmes i forbindelse med straff for kjøring med alkoholkonsentrasjon i blodet over 0,5 promille, og for tilfeller der alkoholkonsentrasjonen er påvist over 0,5 promille og det gjør seg gjeldende skjerpende omstendigheter. Bestemmelsen lyder i sin helhet:

§ 3-2. Vegtrafikkloven § 33 nr. 1 andre ledd – overtredelse som nevnt i vegtrafikkloven § 31 andre ledd bokstav b)-d) og andre særlig skjerpende omstendigheter

- 1. Førings av motorvogn med en alkoholkonsentrasjon i blodet høyere enn 0,5 til 0,8 promille eller høyere enn 0,25 til 0,4 milligram per liter luft i utåndingsluften*

Når person med førerett blir ilagt straff for å ha ført motorvogn med en alkoholkonsentrasjon i blodet høyere enn 0,5 til 0,8 promille eller med en alkoholkonsentrasjon i utåndingsluften høyere enn 0,25 til 0,4 milligram per liter luft, skal tap av føreretten fastsettes for 12 til 18 måneder. Ved skjerpende omstendigheter som meget lang kjørestrekning, trafikkuhell mv. fastsettes en tapsperiode for mer enn 18 måneder.

- 2. Førings av motorvogn med en alkoholkonsentrasjon i blodet høyere enn 0,8 til 2,0 promille eller høyere enn 0,4 til 1,0 milligram per liter luft i utåndingsluften*

Er person med førerett ilagt straff for å ha ført motorvogn med en alkoholkonsentrasjon i blodet høyere enn 0,8 til 0,9 promille eller med en alkoholkonsentrasjon i utåndingsluften høyere enn 0,4 til 0,45 milligram per liter luft skal tapsperioden fastsettes til 18-20 måneder. Er alkoholkonsentrasjonen i blodet høyere enn 0,9 til 1,1 promille eller i utåndingsluften høyere enn 0,45 til 0,55 milligram per liter luft, skal tapsperioden fastsettes til 20-22 måneder. Er alkoholkonsentrasjonen i blodet høyere enn 1,1 til 1,2 promille eller i utåndingsluften høyere enn 0,55 til 0,6 milligram per

liter luft, skal tap av føreretten fastsettes fra 22 til 24 måneder. Ved høyere alkoholkonsentrasjon enn 1,2 promille eller 0,6 milligram per liter luft skal tap av føreretten fastsettes til minst 2 år.

3. Føring av motorvogn i påvirket tilstand – skjerpende omstendigheter

Tap av førerett skal fastsettes fra 2 til 5 år når det foreligger skjerpende omstendigheter, som ved ikke ubetydelig trafikkuhell, særlig høye alkoholkonsentrasjoner som over 2 promille i blodet eller over 1,0 milligram per liter luft i utåndingsluften, kjøring over meget lange strekninger, bilbrukstyveri i tilknytning til forseelsen mv. Ved alvorlig skadefølge bør tap av førerett fastsettes fra 3 til 5 år eller for alltid. Ved dødsfølge fastsettes tapsperioden til å gjelde for alltid, med mindre helt spesielle omstendigheter tilsier kortere tapsperiode.

Som det fremgår av bestemmelsen, forholder den seg i utgangspunktet til straffeutmålingsintervallene i vegtrafikkloven gjeldende § 31, men med flere intervaller for fastsettelse av tapsperioden innenfor disse. Ved den vedtatte endringen i § 31 annet ledd er dagens fire intervaller for straffutmåling redusert til følgende tre:

- 0,2 til og med 0,5 promille eller nærmere bestemt konsentrasjon i blodet av annet berusende eller bedøvende middel
- over 0,5 til og med 1,2 promille eller nærmere bestemt konsentrasjon i blodet av annet berusende eller bedøvende middel
- over 1,2 promille eller nærmere bestemt konsentrasjon i blodet av annet berusende eller bedøvende middel.

I forslaget til forskrift om faste grenser for påvirkning av andre berusende eller bedøvende stoffer enn alkohol m.m. (heretter forskrift om faste grenser) er det fastsatt faste korresponderende forbuds- og straffutmålingsgrenser for de 20 vanligst forekommende stoffene. Forbudsgrense tilsvarende 0,2 promille er angitt for alle 20 stoffer, men den faglige rådgivningsgruppen som har utarbeidet grunnlaget for forslaget har ikke klart å angi straffutmålingsgrenser for mer enn 13 av dem. For straffutmåling knyttet til disse stoffene, til andre stoffer utenfor listen og til kombinasjonsrus, må domstolene falle tilbake på en konkret vurdering som bygger på sakkyndigerklæringer, bevisvurdering og relevante omstendighetene for øvrig.

3.1.1 Departementets vurdering

Tapsforskriften § 3-2 må gjenspeile at påvirkning av andre berusende eller bedøvende midler likestilles med alkoholpåvirkning i relasjon til straffeutmålingsgrensene i vegtrafikkloven. Samferdselsdepartementet viser imidlertid i Prop. 9 L (2010-2011) kapittel 6.3 til at *«[d]et er ikkje umiddelbart gitt at det for dei promillenivåa tapsforskriften § 3-2 knyt verknadar til (for utmåling av tapstid), kan fastsetjast korresponderande grenser for andre stoff enn alkohol»*

De korresponderende grensene for andre stoffer enn alkohol som foreløpig er utarbeidet av Samferdselsdepartementets faglige rådgivningsgruppe, jf. forslaget til ny

forskrift om faste grenser mv., relaterer seg til vegtrafikklovens tre nye intervaller for straffeutmåling. I mangel av mer finmaskede straffbarhetsgrenser for påvirkning av annet berusende eller bedøvende middel enn alkohol vil det ikke være mulig å likebehandle alkohol og andre rusmidler ved inkorporering direkte i tapsforskriften § 3-2 nr. 1 og nr. 2. Justisdepartementet ser samtidig ingen grunn til å endre dagens intervaller for alkoholpåvirkning i disse bestemmelsene.

Tapsperioden for annen ruspåvirket kjøring bør derfor etter Justisdepartementets syn angis og fastsettes fra henholdsvis 12 til 24 måneder for påvirkning tilsvarende 0,5 til 1,2 promille, og til minst 2 år for påvirkning tilsvarende over 1,2 promille, sml. yttergrensene for spennet i promillesakene. For å motvirke risikoen for store variasjoner i domstolenes praksis og dermed ivareta hensynet til likebehandling, bør intervallene for utmåling etter alkoholpåvirkning følges så langt det er mulig for påvirkning av annet berusende eller bedøvende middel. Innholdet i gjeldende § 3-6 i tapsforskriften om at tap av førerett fastsettes etter retningslinjene i § 3-2 så langt de passer foreslås derfor justert og flyttet til § 3-2 nytt punkt 3. Innholdet i gammelt punkt 3 blir nytt punkt 4.

En slik reguleringsmodell med inkorporering av reguleringen for tap av førerett påvirket av annet berusende og bedøvende middel enn alkohol direkte i de aktuelle reguleringene for promillepåvirkning synes å gi bedre oversikt og struktur i regelverket enn en videreutvikling av gjeldende samlebestemmelse for ruspåvirket kjøring i § 3-6. Høringsinstansenes synspunkter imøteses.

3.2 Forslag til andre endringer i tapsforskriften relatert til ruspåvirket kjøring

Gjeldende § 3-6 i tapsforskriften om ruspåvirket kjøring viser bare til reglene for fastsettelse av tap av førerett etter § 3-2. En gjennomgående harmonisering av regelverket for alkohol- og annen ruspåvirkning må imidlertid innebære at annen ruspåvirkning også likebehandles i relasjon til gjentatt kjøring i ruspåvirket tilstand, som reguleres i tapsforskriften § 3-4.

Tapsforskriften er i utgangspunktet relativt ordrik, hvorav gjeldende § 3-4 kan fremstå som unødvendig komplisert. Justisdepartementet foreslår derfor at likebehandling av alkohol- og annen ruspåvirket kjøring hjemles i eget punkt fremfor innarbeiding i eksisterende regulering for promillekjøring, jf. forslag til løsning i pkt. 2.2.1. Det foreslås også enkelte mindre språklige forbedringer i bestemmelsen. Departementet vil også benytte anledningen til å samordne tapsforskriftens terminologi ved påvirkningsgrad med vegtrafikkloven, slik at “høyere enn” endres til “over”.

Tapsforskriften §§ 3-5 til 3-12 påvirkes lite av lovendringene for ruspåvirket kjøring. De få endringene som må gjøres er markert i vedlagte forskriftsutkast. Nødvendig henvisning til andre rusmidler enn alkohol må også inntas i relevante bestemmelser i kapittel 10 i tapsforskriften.

4. Tap av førerett ved brudd på vegtrafikkloven § 22b

4.1 Gjeldende rett og vedtatte endringer

Vegtrafikkloven ny § 22b viderefører det materielle innholdet i avholdspliktloven § 1, og lyder:

“Den som fører motorvogn i stilling eller yrke som medfører befordring av personer eller gods, må i tjenestetiden ikke nyte alkohol eller ta annet berusende eller bedøvende middel.

Tjenestetiden omfatter tidsrommet fra den tid da vedkommende i henhold til sine tjenesteplikter påbegynner utførelsen av slikt arbeid som stillingen krever og inntil arbeidet avsluttes. Forbudet gjelder også i et tidsrom av 8 timer før tjenestetiden begynner.”

Hensikten med å videreføre og oppdatere avholdspliktlovens regler i vegtrafikklovgivningen er å fremme trafiksikkerheten og bidra til et enhetlig lovverk om avholdsplikt for yrkessjåfører i de forskjellige transportsektorene. I forhold til vegtrafikklovens promillebestemmelser er selve alkoholnyttelsen en straffri forberedelseshandling. Avholdspliktloven er derfor eneste hjemmel for straff ved alkoholnyttelse i tjenestetiden uten at føring eller forsøk på føring av motorvogn har foregått, eksempelvis hvor en yrkessjåfør nyter alkohol i pausen mellom kjøringen og pågripes av politiet før føring av motorvogn er gjenopptatt. Brudd på avholdsplikten anses som forseelse og straffes med bøter eller fengsel i inntil ett år, jf. avholdspliktloven § 7 første ledd. Overtredelse av ny § 22 b straffes etter de alminnelige straffebestemmelsene i vegtrafikkloven § 31 første ledd.

4.2 Departementets vurdering

Brudd på avholdspliktloven kan i gjentakelsestilfeller medføre tap av stilling i henhold til § 7 jf. straffeloven § 29. Rettighetstapet kan begrenses til forbud mot å utøve visse funksjoner som ligger til stillingen eller virksomheten, eller til påbud om å utøve virksomheten eller aktiviteten på bestemte vilkår, jf. straffeloven § 29 annet ledd. Samferdselsdepartementet uttalte i Ot.prp. nr. 39 (2005-2006) at eventuell idømmelse av tap av førerett ved brudd på vegtrafikkloven § 22 b skal reguleres av vegtrafikkloven § 33 nr. 1 første ledd jf. femte ledd, ikke av straffeloven § 29 annet ledd som forutsatt i høringsnotatet. Justisdepartementet ble anmodet om å gjennomføre de nødvendige endringer i tapsforskriften, og har gjort en nærmere vurdering av reguleringsbehovet sammen med Politidirektoratet og Samferdselsdepartementet.

Ileggelse av straff for brudd på avholdsplikten etter vegtrafikkloven § 22b kan gi grunnlag for tilbakekall av *kjøreseddel* for sjåfører som driver yrkestransport, jf. lov 21. juni 2002 nr. 45 om yrkestransport med motorvogn og fartøy (yrkestransportlova). Det anses imidlertid ikke naturlig å fastsette *tap av førerett* som følge av straff for overtredelse av pliktavholdsbestemmelsene alene. I samråd med Samferdselsdepartementet foreslår Justisdepartementet derfor ingen egen regulering i tapsforskriften av tap av førerett eller tap av kjøreseddel ved brudd på

avholdspliktregele. Tap av førerett som følge av brudd på § 22 b foreslås bare regulert av vegtrafikkloven § 33 nr. 1 første ledd jf. tapsforskriften dersom føreren samtidig har overtrådt vegtrafikkloven § 22.

Samtidig pådømmelse av brudd på vegtrafikkloven § 22 og § 22 b bør medføre en lengre tapsperiode enn hva som normalt skulle vært fastsatt. Det faktum at vedkommende driver persontransport mot vederlag er også et moment som etter rettspraksis har blitt ansett som straffeskjerpende ved utmåling av straff for brudd på vegtrafikklovens bestemmelser om ruspåvirket kjøring.

Regulering av tap av førerett ved samtidig pådømmelse av brudd på §§ 22 og 22b har logisk sammenheng med bestemmelsene i tapsforskriftens kapittel 3 om fastsettelse av tap av førerett som følge av ilagt straff for føring av motorvogn i påvirket tilstand, og bør inntas der. Etter forslagene til endring i tapsforskriften relatert til ruspåvirket kjøring, jf. punkt 3 over, fjernes innholdet i tapsforskriften gjeldende § 3-6. Følgelig foreslås at tap av førerett ved samtidig pådømmelse av brudd på vegtrafikkloven § 22 og § 22b inntas som § 3-6:
«Samtidig pådømmelse av brudd på vegtrafikkloven § 22 og § 22b

Blir person med førerett ilagt straff for brudd på avholdsplikten i tillegg til kjøring i påvirket tilstand i tjenestetiden, bør tapsperioden fastsettes for lengre tid enn om straffen bare gjelder kjøring i påvirket tilstand.»

5. Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslagene til endringer i tapsforskriften for å gjennomføre de vedtatte lovendringene for ruspåvirket kjøring antas ikke å medføre særlige økte økonomiske eller administrative konsekvenser for publikum.

Ved gjennomføring av en straffesak må det påregnes noe administrative konsekvenser i forbindelse med en konkret vurdering av lavpåvirkningstilfeller for unntakstilfellene, og tilfeller av kombinasjonsrus. Dette må imidlertid ses i sammenheng med at det innføres faste grenser for når en er påvirket av andre stoffer enn alkohol for normalt tilfeller, og at flere av disse vil kunne gjennomføres som tilståelsessak for tingretten. For politi og påtalemyndighet vil etterforskning og straffeforfølgning av mange saker om kjøring under påvirkning av andre stoff enn alkohol bli enklere og mindre ressurskrevende, jf. Prop. 9 L (2010-2011), kapittel 9.2. Dette må antas også å forenkle behandlingen av spørsmålet om tap av førerett.